

Assassinats nostrats

Text > JORDI DAUSÀ MASCORT

Miquel Aguirre (Banyoles, 1964) va fer-nos petar de riure amb *Els morts no parlen*. Després es va posar seriós, i amb *Animals de marge* ens va demostrar que podia fer desfilar les paraules amb solvència de domador. A *Els cadàvers del candidat*, la seva tercera novel·la publicada a Llibres del Delicte, fusiona amb encert els punts forts de les dues obres anteriors i crea un artefacte divertidíssim, alhora que una demostració molt notable d'estil literari. Un cop més, Aguirre demostra un talent inusual a l'hora de dibuixar desferres humanes i de transportar el lector als antres més fètidis i infectes de les comarques gironines. Aquest localisme, precisament, és una altra de les virtuts del banyolí, que ha sabut captar la parla i la manera de bategar que té la Catalunya de terra endins, no pas per voluntat etnogràfica, sinó per crear un entorn creïble per a una història que, d'altra banda, és prou universal, com qualsevol mostra de bona literatura.

La novel·la ens trasllada als mesos preelectorals en un poble que a tothom li recordarà algun lloc conegut. Un empresari d'èxit —un dels personatges més ben traçats de l'obra— vol ser alcalde i requereix els serveis d'en Bacallà, un factòtum de la política i la veu narradora de la història. Acom-

panyat d'una tropa de naufragats i desgraciats, aquest *spin doctor* que viu en una rulot i beu com si fos el darrer dia de la seva vida farà el que calgui perquè el seu client aconsegueixi l'alcaldia. Aquesta és una ressenya lliure d'espòilers, però es pot avançar que els mètodes d'aquest antiheroi són tan amorals i passats de rosca que semblen fets amb voluntat de distanciar-se a anys llum de la realitat. En efecte, Aguirre no té cap intenció d'explicar-nos l'entrellat d'una campanya electoral de poble. Que ningú s'espere paral·lelisme amb la política local gironina, ni gaires picades d'ullet còmplices. Ens trobem davant d'una novel·la pensada perquè el lector, en llegir-la, gaudeixi tant com l'autor ha gaudit en escriure-la. Un bon exemple de la darrera fornada de novel·la negra catalana, sense cap comissari que hi tregui el nas, i ni un detectiu xafarder. Morts a dojo, imprevisibilitat i cap tòpic del gènere.

Els cadàvers del candidat és un abordatge pirata orquestrat per un rellotger suís. Una orgia d'alcohol i sang coreografiada per una professora de ballet clàssic. Una obra d'enginyeria dibuixada per un arquitecte que va pitof a treballar, però que no fa ni una ratlla torta. Una novel·la que fa riure i que et deixa amb una boca de pam quan et fot una frase màgica davant

D'altra banda, *Paraula de jueu* no ens ofereix només un capbussament documental en la realitat de l'època, sinó que és l'apropament literal a allò que el temps ha convertit en inèdit, en una curiositat gairebé fantàstica. Oloros ja desaparegudes, costums desintegrats pel pas dels segles, menges que, si l'autor no ens n'expliqués el context (no em puc treure del cap el doff), ens farien pensar que ens parla d'una civilització que no ens pertany. Perquè els humans catalans —de Besalú, Banyoles, Girona o Barcelona, tant se val— hem canviat alguns hàbits des del segle XIV, però

mantenim els llaços amb l'essència que ens uneix. En el riu que travessa els nostres pobles flueix allò que aquest llibre reivindica per boca i gest dels seus personatges: el poder de la paraula. La paraula dita, pronunciada, donada, significada o, malauradament, manipulada. La paraula que es torça per crear realitats que fan mal, per teixir suspicàcies contra els altres —antisemita, en aquest cas. O la paraula màgica, connotativa, que uns pares trien per nom del seu fill, Kim, a qui veiem créixer i aventurar-se amb la convicció de qui construeix ponts perquè hi passi la vida.

AGUIRRE, Miquel. *Els cadàvers del candidat*. Barcelona: Llibres del Delicte, 2020. 352 p.

dels nassos. Un tractat sociològic i d'adjectivació. Una *American Psycho* a la catalana que Tarantino mataria per dirigir. Un llibre imprescindible, la culminació d'un projecte brillant. M'ha entusiasmat. No us el perdeu, de debò.

GIRONELL, Martí. *Paraula de jueu*. Barcelona: Columna, 2020. 432 p.